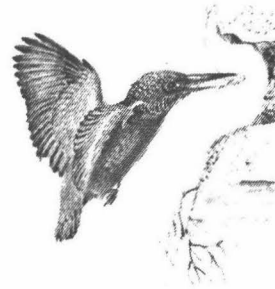

IJsvogel broedt in de Amstelscheg

Mark Kuiper Oostermeerkade 6 1184 TV Amstelveen

Het aantal IJsvogels in Nederland schommelt sterk, onder invloed van koude winters. In Oost-Europa daarentegen doet de soort het ondanks de nog koudere winters uitstekend. De Poolse IJsvogels zijn zo verstandig richting Middellandse Zee te vliegen, maar de Hollandse zijn kennelijk een beetje dom en gokken erop dat ze hier vodoende ijsvrij water vinden. Het gevolg is, dat wanneer Nederland massaal uit zijn dak gaat vanwege een Elfstedentocht, de populatie vrijwel wordt weggevaagd. Alleen in de kerngebieden in het oosten van het land waar stromende beekjes de vorst weerstaan, blijft een restpopulatie over. Maar gelukkig planten IJsvogels zich snel voort.

Ook in Amsterdam en omgeving laten IJsvogels zich in goede jaren wel zien, voornamelijk buiten het broedseizoen. Voedsel is in onze waterrijke omgeving kennelijk geen probleem. Het vinden van goede broedgelegenheden: een rustig gelegen, kale oeverwand waarin ze een nestgang kunnen graven, is dat blijkbaar wel, want in het broedseizoen laat de blauwe schicht zich hier weinig zien. In het wat meer geaccidenteerde en zanderige Gooi komen in goede jaren wel tien paar IJsvogels tot broeden, maar in de platte klei- en veengebieden wil het maar zelden lukken. De winter van 2000/2001 was alweer de zoveelste kwakkelwinter en er waren dan ook meerdere IJsvogels present in de Amstelscheg, het groene gebied langs de Amstel in Amstelveen, Buitenveldert en Amsterdam-Zuid. Aangestoken door het succes van actieve natuurbeschermers in het Gooi met het aan-

leggen van broedwandjes voor de IJsvogel, nam ik contact op met de beheerder van een landgoed in de regio, om een poging te wagen om ook hier broedgelegenheid te creëren. Hij had de aanwezigheid van IJsvogels al opgemerkt en stemde direct in. Op advies van Jelle Harder, de IJsvogel-expert uit het Gooi, voerden we een simpel experiment uit: op twee plaatsen waar het grondniveau bijna een meter boven de waterspiegel lag, staken we met de schep een rechte, kale oeverwand af. De plaatsen lagen langs een voor het publiek ontoegankelijk, door bomen en struiken omzoomd, helder slootje. Gedurende het daarop volgende voorjaar bleven IJsvogels zich in de directe omgeving van het landgoed regelmatig vertonen. Half juni zagen we het gewenste tafereel: vier IJsvogels – waaronder zeker twee pas uitgevlogen jongen – zaten op een rij naast de broedwand. Tot in september

werden regelmatig één of zelfs twee IJsvogels waargenomen.

Half februari 2002 heb ik het terrein weer bezocht. Het slechte nieuws was de recente vondst van een dode IJsvogel. Het goede, alweer enkele weken achtereen regelmatig een IJsvogel bij één van de broedwanden zit te vissen. Nadere inspectie van de wandjes leerde dat er op beide plaatsen vijf hollen zijn gegraven, dus in totaal tien. Voor komend jaar ziet het er hoopvol uit.

Het experiment heeft inmiddels een vervolg gekregen. Binnen de bebouwde kom van Amsterdam zijn drie oeverwandjes voor de IJsvogel aangelegd. Ook hier zijn de vogels in februari gesignaleerd. De soort is gevoelig voor verstoring; of een stads broedgeval mogelijk is, moeten we daarom nog afwachten. Maar gelukkig zijn IJsvogels in het broedseizoen verrassend lastig op te merken. ■